

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede

Med fokus på
menneskerettigheter

Styrets årsmelding 2015

www.nfunorge.org

Innhold

1. Innledning.....	3
2. NFUs landsstyre.....	5
3. Råd og utvalg.....	6
4. Medlemmer og kontingent.....	6
5. Prosjekter.....	8
6. Informasjon og kommunikasjon.....	10
7. Organisasjonsarbeid.....	12
8. Medlemskap.....	15
9. Samarbeid.....	17
10. Representasjon i råd/utvalg i 2014 for NFU og gjennom SAFO.....	18
11. NFUs administrasjon.....	21
12. Økonomi.....	22

Forsidebilde: Samfunn for alle, SFA (4-15) møtte Casper Alvheim Molund (1 ½) i Oslo (Foto: Bitten Munthe-Kaas) Bildet er gjengitt med tillatelse fra foreldrene.

1. Innledning

2015 ble et slags mellomår. NFUs tidligere nestleder, Gunn Strand Hutchinson ble oppnevnt som medlem i rettighetsutvalget. Utvalget skal legge fram sin innstilling i september 2016. Den påkommende forvaltningsmessige oppfølgingen av utvalgets innstilling, vil neppe komme i gang før sent på året 2016 eller våren 2017.

Oppmykning av arbeidsmiljøloven, var en av regjeringens viktige saker. Mennesker med utviklingshemning ville i liten grad berøres av denne typen endringer. Imidlertid ble det i lovforslaget varslet en mulig overføring av arbeidsmarkedstiltaket «Varig tilrettelagt arbeid» (VTA) til kommunene.

Kommunereformen er blant regjeringens hovedsaker. Kommunene skal bli større og mer robuste. En tiltenkt gevinst av reformen, er at kommunene skal kunne overta oppgaver som i dag er statlige. Også i forbindelse med kommunereformen, ble det foreslått å overføre arbeidsmarkedstiltaket VTA fra NAV til kommunene. Både på lokalt-, fylkeslagsnivå og nasjonalt, mobiliserte NFU for å beholde VTA som et statlig arbeidsmarkedstiltak. Regjeringen har, i det minste foreløpig, lagt forslaget om kommunalisering på is.

Habiliteringstjenesten, hjelpemidler og deler av Husbanken ble også foreslått overført til kommunene. Overføring av oppgaver innen habilitering, er neppe spesielt aktuelt. Det har ikke kommet ytterligere fremstøt på det feltet. Mye tyder på at forslaget bygget på en manglende forståelse av at habiliteringstjenesten er en høyspesialisert tjeneste. Kommunalisering av Husbankens oppgaver har det heller ikke vært mer snakk om.

Kommunalisering av hjelpemidler, er det et felt som NFU av ressursmessige årsaker valgte å ikke engasjere seg spesielt i. Flere sterke organisasjoner er på denne banen, blant annet Norges Handikapforbund. NFU har måttet prioritere de feltene hvor det ikke er andre organisasjoner som fører kampen. Regjeringen har nedsatt et utvalg for å vurdere kommunalisering av hjelpemiddelfeltet.

Antallet vedtak om bruk av tvang og makt overfor mennesker med utviklingshemning har økt fra snaut 200 personer ved begynnelsen av dette århundre, til rundt 1200 personer i dag. I tillegg kommer tvangsbruk i nødsituasjoner, tvangsbruk etter pasient- og brukerrettighetslovens kapittel 4A og uregistrert tvangsbruk. Det brukes også tvang etter lov om psykisk helsevern. Selv om den registrerte tvangsbruken har vist svært stor økning, er det ingen holdepunkter for at den uregistrerte tvangsbruken har avtatt. Undersøkelser fra SINTEF viser at 90 % av tvangsvedtakene er en blåkopi av fjorårets vedtak. Det er grunn til å tro at stadig flere underlegges tvangstiltak. Når en først er blitt underlagt tvangstiltak, er det stor fare for at den situasjonen vil vedvare store deler av livet. Registrert tvangsbruk varierer svært mye mellom fylkesmannsembetene. Finnmark ligger på bunn i statistikken om tvangsbruk. Snaut 2 % av voksne med utviklingshemning i Finnmark har vedtak om tvangsbruk etter helse- og omsorgstjenestelovens kapittel 9. Hedmark topper statistikken og snaut 12% av voksne med utviklingshemning i Hedmark har tvangsvedtak. Det finnes lite eller ingen offisiell informasjon om årsakene til veksten i registrert tvangsbruk. Like lite finner en om årsakene til forskjellen mellom fylkesmannsembetene.

NFU får stadig flere individsaker knyttet til bruk av tvang og makt. I de mest alvorlige sakene gjelder tvangsvedtakene personer hvor pårørende er kastet som verge og fratatt eller forsøkt fratatt rollen som nærmeste pårørende. Mest oppmerksomhet har nok sakene om tvangsbruk i Hedmark fått, ikke minst på grunn av besøksforbudet og påtaleunntatelsen som ble ilagt NFUs fylkesleder, Torill Vagstad og hennes ektefelle.

Høsten 2015 vedtok landsstyre å prioritere arbeidet med å få endret tvangslovgivningen, vergemålslovens bestemmelser om samtykkekompetanse og praktiseringen av vergemålsloven. Arbeidet var både viktig og krevende. Våren 2016 bestemte helse- og omsorgsminister Bent Høie at det skal nedsettes et offentlig utvalg for å gjennomgå tvangslovgivningen.

NFU var aktive i utarbeidelsen av sivilsamfunnets rapport om Norges etterlevelse av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Utfordringene til mennesker med utviklingshemning er godt representert i rapporten både med hensyn til tvangsbruk, selvbestemmelse, reinstitusjonaliseringen og den tiltakende segregeringen i skolen.

Programmet «Vi sprenger grenser» ble lansert av kunnskapsministeren i 2010. Imidlertid ble det problemer med iverksettingen av programmet som til slutt ble lagt til Statped. Evalueringen av programmet konkluderer med at prosjektene har vært positive for elevene som har deltatt, men det stilles spørsmål med om Statped er i stand til å sikre at de positive erfaringene blir spredt slik at de kommer alle elever med utviklingshemning til gode. NFU har gjentatte ganger forsøkt å finne ut hva som videre vil skje med programmet og resultatene. Det er en reell fare for at «Vi sprenger grenser» vil forbli noen dokumenter, godt gjemt i Statpeds skuffer.

En stor utfordring på opplæringsfeltet er at det mangler institusjonelle organiseringer som ivaretar interessene til elever med utviklingshemning i skoleforvaltningen. Dette gjelder på statlig nivå og stort sett også på fylkes- og lokalnivå. Grunlaget for den statlige skolepolitikken er i stor grad Nasjonalt kvalitetsvurderingssystem (NKVS). Systemet fanger ikke opp elever med utviklingshemning. Når en ikke inngår i premissene for skoleutvikling og heller ikke har forvaltningsorgan som arbeider for å sikre elever med utviklingshemning et godt skoletilbud, kan en heller ikke forvente en nasjonal skolepolitikk som også inkluderer elever med utviklingshemning på en god måte.

Det er en kjent sak at bistandsarbeid ikke er like sterkt prioritert blant alle regjeringspartiene. NFU var forberedt på at det kunne komme forslag om reduksjoner på bistandsbudsjettene, men vi var totalt uforberedt på forslaget om å kutte bevilgningene til frivillighetens bistandsprosjekter med 75 %. Kutt i en slik størrelsesorden er noe vi er totalt ukjent med i moderne tid. Heldigvis mobiliserte frivilligheten, den politiske opposisjonen og regjeringens støttepartier. Kuttforslaget ble skrinlagt, men det er fare for at forslaget vil gjenoppstå i mer moderate former og kanskje på administrativt nivå.

Både på individnivå og på systemnivå arbeidet NFU mye og med mange saker knyttet til tvangsflytting, etablering av nye store og institusjonslignende kommunale bofellesskap og pårørende som ble kastet som verge og erstattet av faste verger. Husbanken synes å ha strammet inn sin praksis i retning av normalisering. Når det gjelder praktisering av vergemålsloven, har det ikke kommet formelle endringer, men det synes å være en større forståelse av problemene på feltet i sentralforvaltningen.

Høy aktivitet fra NFU sin side, resulterer i gjennomslag for våre saker, noe som igjen krever videre oppfølging fra NFU.

2. NFUs landsstyre

(Øverste myndighet i landsmøteperioden 2012 – 2016)

Medlemmer i landsstyret for denne perioden:

Jens Petter Gitlesen	Forbundsleder	Rogaland
Bjug Ringstad	Nestleder	Oppland
Anne Jorunn Økland	Medlem	Hordaland (permisjon fra mai-15)
Lillian Sundsdal	Medlem	Aust-Agder
Oscar Eide	Medlem	Hordaland
Frid Tellefsen Svineng	Medlem	Finnmark
Eirik Dahl	Medlem	Sogn og Fjordane

Varamedlemmer:

Anna Hultgren Olsen	1. varamedlem	Nordland (innvilget permisjon)
Rigmor Hamnvik	2. varamedlem	Troms (fast medlem fra mai-15)
Jørann Hansen	3. varamedlem	Telemark
Harald Eriksen	4. varamedlem	Møre og Romsdal

Landsstyret har i 2015 avholdt 6 møter og behandlet 73 saker.

3. Råd og utvalg

Følgende råd og utvalg er nedsatt i 2013 av landsstyret for landsmøteperioden 2012-2016.

- **Internasjonalt utvalg**
Jens Petter Gitlesen forbundsleder - leder
Bjug Ringstad – nestleder - medlem
Tom Skauge - Hordaland – medlem
Anna Hultgren Olsen – vara landsstyret - medlem
- **Leirstyret**
Odd Kåre Barkved – Rogaland - leder
Lillian Sundsdal – landsstyremedlem - Aust-Agder – medlem
Tom Roger Ramsøskar – Sør-Trøndelag – medlem

- **Fondsstyret**
Alf Anvedsen – Rogaland - leder
Helene Holand - Buskerud – medlem
Trond Magne Sandvik - Buskerud - medlem
Lillian Rasmussen - Troms – varamedlem
- **Ressursgruppen "Aktiv i egen organisasjon"**
Tom Høisveen – Hedmark - medlem
Tom Køttet – Oppland - medlem
Roar Lindeberg – Vestfold - medlem
Jon Erik Rømen – Vestfold - medlem
Jorunn Gåskjølen – Vestfold - medlem
Camilla Berntsen – Vestfold - medlem
Atle Gjesdal – Aust-Agder – medlem
Cecilie Guddal - Rogaland – medlem
Åse Mjaavatn Stien – Hordaland – medlem
Thomas Heggland – Hordaland – medlem
Tom Roger Ramsøskar – Sør-Trøndelag - medlem
Anne Jorunn Økland – Hordaland - landsstyret – leder
Ragna Langlo - Hordaland og Helene Holand – Buskerud er tilretteleggere.
Ressursgruppen Aktiv i egen organisasjon har avholdt én samling.

To representanter fra Aktiv deltok på konferanse i Madrid, i regi av EPSA – The European Platform for Self Advocates – en egen gruppe innenfor Inclusion Europe.

4. Medlemmer og kontingent

Rapporten betalende medlemmer 2015 viste 8269 pr 29.12.2015. Dette betyr en økning fra 2014 på 379 medlemmer, mens vi i 2014 hadde en nedgang fra 2013 på 106.

Type medlemskap	Antall medlemmer		
	2015	2014	2013
Fullt betalende	6252	5935	6008
Barn under 18 år	506	479	451
Medlem moderasjon (husstand)	1228	1173	1 204
Minstepensjonister	283	303	333
Totalt antall medlemmer	8269	7890	7 996

Fig. 1 NFUs medlemstall pr. 29. desember 2015 sammenlignet med 2014 og 2013.

Medlemskontingenten fordeles til organisasjonen etter følgende nøkkel:

- NFU sentralt 47,5 %

- Fylkeslag 27,5 %
- Lokallag 25,0 %

Landsstyret endret kontingentstrukturen for 2014, noe som medførte at kategorien minstepensjonister for nye medlemmer utgikk fra og med 1. januar 2014. Kategorien opprettholdes imidlertid for de medlemmer som sto registrert pr. 31.12. 2013 som minstepensjonister. Fullt betalende medlemmer og minstepensjonister har fått medlemsbladet. Frittstående abonnement på medlemsbladet koster kr. 400,-.

Gjeldende kontingentsatser for medlemskap i NFU for 2015 har vært:

Hovedmedlem	kr. 495,-
Minstepensjonist/Husstandsmedlem	kr. 250,-
Barnemedlem	kr. 70,-

Fra 2015 fjernet landsstyret ordningen med halv pris på kontingenten ved innmelding etter 1. juli, og ordningen gratis kontingent etter 1. november.

Fylkeslag	2015	2014	2013	Endring	Endring
				2014-2015	2013-2014
Oslo	324	284	293	40	-9
Akershus	545	535	560	10	-25
Østfold	225	208	208	17	0
Hedmark	443	363	345	80	18
Oppland	468	454	475	14	-21
Buskerud	313	303	304	10	-1
Vestfold	348	332	355	16	-23
Telemark	254	248	238	6	10
Aust-Agder	288	288	285	0	3
Vest-Agder	325	318	341	7	-23
Rogaland	743	721	738	22	-17
Hordaland	1067	1004	1 015	63	-11
Sogn og Fjordane	452	445	454	7	-9
Møre og Romsdal	786	755	732	31	23
Sør-Trøndelag	414	393	381	21	12
Nord-Trøndelag	244	238	240	6	-2
Nordland	662	648	673	14	-25
Troms	238	230	237	8	-7
Finnmark	130	123	122	7	1
Sum	8269	7890	7996	379	-106

Fig. 2. Antall betalende medlemmer fordelt pr fylkeslag i 2015, 2014 og 2013.

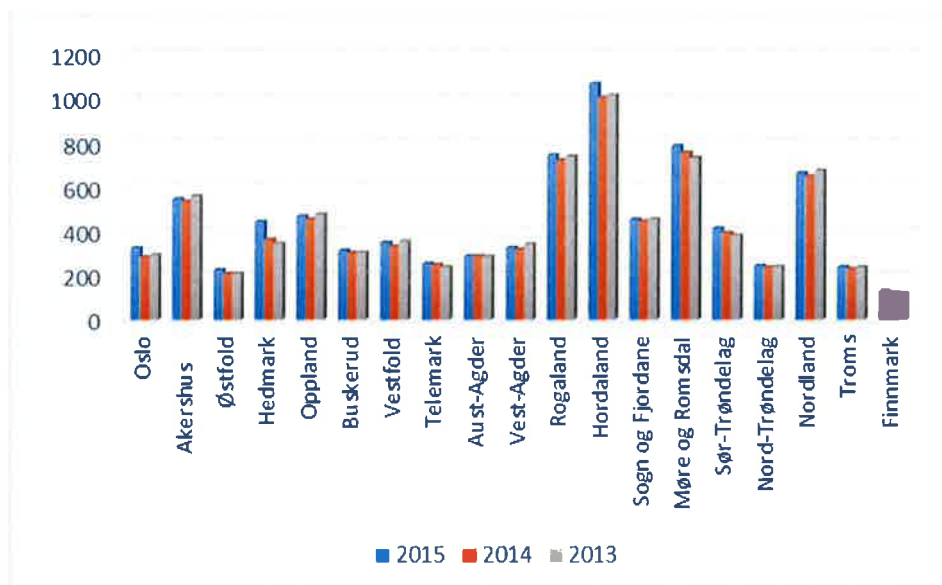

Fig.2. Antall betalende medlemmer fordelt pr fylkeslag 2015-2014-2014 - søylediagram

Mennesker med utviklingshemning, foreldre, søsken, andre pårørende og andre interesserte, er og kan være medlem i NFU.

Pr. 31.12. 2015 hadde NFU 189 lokallag. NFU Aurskog-Høland kom med i 2014. NFU Audnedal/Hægebostad/Åseral lokallag og NFU Grue lokallag ble stiftet i 2015.

5. Prosjekter

NFU satser aktivt på prosjektarbeid som arbeidsform for å nå målene i arbeidsprogrammet. Vårt solidaritetsarbeid er også basert på prosjektarbeid.

ExtraStiftelsen

NFU har siden 2004 aktivt satset på å søke prosjektmidler gjennom ExtraStiftelsen. Siden den tid har NFU blitt tildelt støtte til en rekke ulike prosjekter fra denne stiftelsen. Mer informasjon om disse finnes i ExtraStiftelsens [prosjektbibliotek](http://www.extrastiftelsen.no). (www.extrastiftelsen.no)

I 2015 fikk vi støtte på kr. 648.000 til 2. året for prosjektet «Slik vil jeg ha det! - Selvhevdelse og selvbestemmelse hos mennesker med utviklingshemning. Et deltagende forskningsprosjekt» (2014-2016). Prosjektet setter fokus på utvikling av kompetanse i selvhevdelse, selvbestemmelse og bevisstgjøring av utfordringer knyttet til å motta offentlige tjenester i private hjem for personer med utviklingshemning.

NFUs internasjonale solidaritetsarbeid

Over hele verden svikter ansvarlige myndigheter når det gjelder å sørge for at mennesker med utviklingshemning får ivaretatt sine grunnleggende menneskerettigheter. NFU har et ansvar når det gjelder å bruke den posisjon vi har, vårt internasjonale nettverk og vår erfaring til å bedre livssituasjonen for mennesker med utviklingshemning, også utenfor Norges landegrensener. Dette er godt forankret i organisasjonen bl.a. gjennom vedtak på NFUs landsmøte 2012, hvor det i arbeidsprogrammet 2012- 2016 heter:

«Mennesker med utviklingshemning og deres familier i den tredje verden må få bedret sine levekår og menneskerettigheter. NFU skal derfor fortsette sitt solidaritetsarbeid. Strategidokumentet for det internasjonale solidaritetsarbeidet legges til grunn.» (Strategidokumentet ble revidert i 2015).

NFU arbeider gjennom stiftelsen Atlas-alliansen med sine prosjekter. Atlas-alliansens organisasjoner bruker egne erfaringer og kompetanse i samarbeid med partnere i Sør, for å styrke funksjonshemmedes levekår i fattige land.

Atlas-alliansens prosjekter er fordelt over fire tematiske områder: Organisasjonsutvikling, rehabilitering (habilitering), utdanning og helse. Kvinner og likestilling er sentrale temaer i alle prosjektene.

Organisasjonsutvikling står sentralt i NFUs solidaritetsarbeid med å fremme utviklingshemmede og deres familier/pårørendes rettigheter. NFU bidrar til styrking og utvikling av organisasjoner av og for personer med utviklingshemning.

NFUs bistandsportefølje for 2015 beløp seg til kr. 7.463.998,-. Dette er midler som søkes gjennom Atlas-alliansen og som kommer fra NORAD og UD.

2015 var det siste året for langtidsavtalen med NORAD. Ny rammeavtale med NORAD for 2016-2019 har blitt inngått.

I 2015 har våre prosjekter vært som følger:

- **Malawi:** Støtte til en organisasjon som arbeider for rettighetene til barn og unge med funksjonsnedsettelse, med særlig fokus på utviklingshemning (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Malawi:** Pilotprosjekt på mobilisering og inkludering av personer med funksjonsnedsettelse, med særlig fokus på personer med utviklingshemning på en skole (utdanningsprosjekt).
- **Zanzibar:** Støtte til en organisasjon som arbeider for rettighetene til mennesker med utviklingshemning (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Zanzibar:** Prosjekt på inkluderende utdanning ledet av Utdanningsdepartementet på Zanzibar med støtte fra vår partnerorganisasjon (utdanningsprosjekt).
- **Zambia:** Støtte til etableringen av et lokalbasert rehabiliteringsprosjekt drevet av lokale myndigheter, og støtte til rettighets- og interessepolitisk arbeid gjennom funksjonshemmedes organisasjoner (rehabilitering/habiliterings – og organisasjonsutviklingsprosjekt).

- **Inclusion Africa:** Støtte til etablering og videreutvikling av Inclusion Africa, en regional gren av Inclusion International i Afrika (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Nepal:** Støtte til en foreldreorganisasjon som jobber for å bedre livssituasjonen til mennesker med utviklingshemning i Nepal (organisasjonsutviklingsprosjekt).
- **Nepal:** Nødhjelp fra UD til Nepal etter jordskjelvkatastrofen i april 2015.

Mer informasjon på www.nfunorge.org og www.atlas-alliansen.no

6. Informasjon og kommunikasjon

NFUs nettside

Nettsidene gir en presentasjon av organisasjonen, informasjon til medlemmer og andre interesserte, i tillegg benyttes nettsidene til politisk påvirkningsarbeid. Aktuelle politiske saker presenteres og NFU uttrykker sitt politiske syn. I tillegg gis informasjon om sakene og aktuelle kildehenvisninger.

Nettsidens bidrag i den aktive interessepolitikken, er først og fremst å finne på våre nyhetssider og NFU-bloggen. NFUs nettside www.nfunorge.org.

Nettsiden har også egne undersider for våre lokal- og fylkeslag.

I følge Google Analytic, var det 275 613 «sidevisninger» på våre nettsider i 2014. For 2015 var tallet 286 961, noe som indikerer en jevn og høy bruk av våre nettsider.

Ansvarlig redaktør: Forbundsleder Jens Petter Gitlesen

Sosiale medier

NFU har egen Facebook-side hvor nyheter, forskningsrapporter, nyttig informasjon for medlemmer og andre henvendelser med relevans for mennesker med utviklingshemning eller politikken overfor mennesker med utviklingshemning, lenkes opp. Facebook-siden benyttes også til å formidle saker som er publisert på NFUs nettsider.

Facebook-siden hadde 8185 tilhengere pr. 1.1.2015. Den 27.12.2015, var antallet tilhengere av vår facebookside økt til 9873 personer. Summen av antallet personer som ser innlegg fra NFU sin Facebook-side, varierer mellom ca. 30.000 og ca. 135.000 per uke. De innleggene som sees av flest, kan treffer over 40.000 personer. Dette gjør Facebook til vår viktigste kanal for informasjonsformidling til eksterne. NFU har gjennom mange år benyttet Facebook som et viktig virkemiddel i det politiske

påvirkningsarbeidet. Spesielt nyttig er Facebook som middel, i kombinasjon med andre virkemidler, for å få saker opp på politisk dagsorden.

Stadig mer av innholdet i nettavisene er blokkert av betalingsmur, noe som forsterker sosiale mediers betydning i informasjonsspredningen.

Flere lokallag har egne Facebook-sider eller Facebook-grupper. Aktiviteten på lokallagenes Facebook-sider er i større grad rettet mot intern informasjon og likepersonsaktiviteter enn den nasjonale Facebook-siden.

Ansvarlig redaktør for NFU sentralt sine Facebook-sider er forbundsleder Jens Petter Gitlesen.

Medlemsblad – Samfunn for Alle

Det er utgitt 5 numre i 2015.

NFU sender ut gratisnumre til beslutningstakere og myndighetspersoner, samt samarbeidspartnere. Forbundsleder Jens Petter Gitlesen er ansvarlig redaktør. Journalist Birgitte Munthe-Kaas skiver det meste. Tidligere ansatt i NFUs administrasjon, Kari Bue, har også i 2015 vært tilrettelegger, skrevet lett-lest bolker og lest korrektur.

Samfunn for Alle legges ut som pdf- filer på NFUs nettside.

Media

Massemedia er ofte en viktig kanal i det å få saker opp på den politiske dagsorden. NFU benytter også internettsider og sosiale medier som et middel, dels for å få saker opp på politisk dagsorden, dels for å gi informasjon om saker som er på den politiske dagsorden og dels for å gi informasjon om saker som er på den politiske dagsorden.

NFU er en liten organisasjon. Det er trangt om plassen på de politiske sakskartene. Skal NFU nå frem med sine interesser, må folk bli klar over vår eksistens og våre utfordringer. For å komme ut av skyggenes dal og i fokus for samfunnsdebatten, finnes kun et tiltak, det er å bruke media.

Media-oppslagene kan ses på vår hjemmeside www.nfunorge.org under nyheter, samt vår Facebook-side.

Avtalen med Retriever ble reforhandlet i 2014 og vi får ikke lenger oversikt over media artikler som ikke er på internett. I 2015 registrerte media overvåkeren Retriever «Norsk Forbund for Utviklingshemmede» på 238 treff.

Søker en på forbundsleder «Jens Petter Gitlesen», får en 87 treff i året 2015. Dette er en nedgang fra 2014. Til gjengjeld har NFUs nestleder Bjug Ringstad gjentatte ganger vært i media. Administrasjonens ansatte har også vært i media en rekke ganger. I tillegg har NFU hatt flere koordinerte leserbrev aksjoner som involverer bl.a. NFUs fylkesledere.

Samtidig som vi nå kun registrerer internettpubliseringer, er det blitt langt vanligere at avisene benytter betalingsmurer o.l. Det er all grunn til å tro at presseomtalen av

NFU, våre synspunkter, kommentarer og aktiviteter omtales langt mer enn tallene over gir uttrykk for.

NFU har også hatt flere innslag både på regionale og nasjonale nyheter på TV. NFUs nestleder, Bjug Ringstad, deltok blant annet i Dagsrevyen, landets viktigste nyhetskanal.

7. Organisasjonsarbeid

Fagdager og ledersamlinger

Det ble avholdt én fagdag og to vedtektsfestede ledersamlinger i 2015. Kostnader vedrørende deltagelse på fagdager dekkes av fylkeslagene selv, mens kostnadene for deltagelser på ledersamlingene dekkes av NFU sentralt.

Den første ledersamlingen ble avholdt 23. og 24. januar på Thon Hotel Oslo Airport på Gardermoen. NFUs ass. generalsekretær Hedvig Ekberg holdt innlegg om vergemålreformen. Vi fikk besøk av generalsekretær Inge Andersen og rådgiver for idrett for funksjonshemmede Tore Aasen Øderud fra Norges Idrettsforbund og olympisk og paralympiske komite, som holdt innlegg om hvordan de arbeider for løfte idrettsmulighetene for mennesker med utviklingshemning bedre frem. Vi fikk også en fin presentasjon om Morodalsfestivalen og deres arbeid av styreleder Kjell Grinden, Marius Kristiansen og Tom André Sæter.

Den 4. september ble det avholdt fagdag, med påfølgende ledersamling på Scandic Oslo Airport Hotel, Gardermoen den 5. og 6. september. Bistandsrådgiver Helene T. Strøm-Rasmussen og Elise Bjåstad holdt et interessant innlegg om NFUs solidaritetsarbeid. Ass generalsekretær Hedvig Ekberg holdt innlegg om gjeldende jus og ulike utfordringer knyttet til selvbestemmelse blant personer med utviklingshemning. Juridisk rådgiver Kristine Vierli holdt innlegg om hatytringer.

NFUs neste landsmøte skal avholdes i september 2016. Valgkomiteén ble derfor invitert til å gi en orientering om sitt arbeid frem mot landsmøtet. Nestleder i NFU Bjug Ringstad redegjorde for oppfølgingen av idrettssamarbeidet med NIF. Utvalgsleder for Rettighetsutvalget, Osmund Kaldheim, ble invitert til ledersamlingen for å få konkrete innspill fra NFUs tillitsvalgte i sitt arbeid med utredningen.

Ledersamlingene er naturlig nok preget av en del gjensidig informasjonsutveksling mellom landsstyret, administrasjonen og fylkeslederne om aktuelle saker. NFUs pågående rekrutteringsprosjekt «10.000 – 2016» har også stått på agendaen på begge samlingene dette året. Målsettingen er at NFU skal ha 10.000 betalende medlemmer i løpet av 2016. Ved utgangen av 2015 var antall betalende 8269.

Besøk fylkeslagenes årsmøter

Landsstyret bestreber seg hvert år på å besøke fylkeslagenes årsmøter. Det er NFU sentralt som dekker kostnadene for besøkene, men enkelte fylkeslag tilbyr selv å dekke kostnadene.

I 2015 besøkte forbundsleder Jens Petter Gitlesen - NFU Oslo fylkeslag 18.mars, NFU Østfold regionlag 24. mars, NFU Rogaland fylkeslag 18. og 19. april, NFU Møre og Romsdal fylkeslag 21. – 22 mars og NFU Nordland fylkeslag 11. april. NFU Troms fylkeslag og NFU Finnmark fylkeslag avholdt felles årsmøte 25. – 26. april, med påfølgende 40-års markering og med forbundsleder tilstede.

Nestleder Bjug Ringstad besøkte NFU Hedmark fylkeslag 18. april.

Landsstyremedlem Oscar Eide besøkte NFU Vest-Agder fylkeslag 10. og 11. april og NFU Hordaland fylkeslag 18. og 19. april.

Landsstyremedlem Eirik Dahl besøkte NFU Sør-Trøndelag fylkeslag 14. og 15. mars og NFU Sogn og Fjordane 18. april.

Landsstyremedlem Frid Tellefsen Svineng besøkte fylkeslagene Troms og Finnmark sitt felles årsmøte, med påfølgende 40-årsmarkering 25. – 26. april.

Landsstyremedlemmene har, utenom årsmøtene, avlagt flere besøk i fylkeslagene.

Tiltak for å heve kompetansen i lokal og fylkeslag

For å styrke organisasjonens fylkes- og lokallag, samt medlemmer har NFUs juridiske rådgivere deltatt i møter og kurs arrangert av fylkes- og lokallag.

- Foredrag i Bø og Sauherad lokallag hvor tema var forvaltningslov, bolig og skole
- Foredrag i Oppland fylkeslag hvor tema var ofte stilte spørsmål til NFUs juridiske rådgivere
- Foredrag i Asker lokallag hvor tema var retten til arbeid
- Foredrag i Østfold lokallag hvor tema var retten til opplæring
- Foredrag Hordaland fylkeslag hvor tema var retten til opplæring
- Foredrag Vest-Agder fylkeslag hvor tema var enkeltvedtak
- Foredrag Fylkesleder samlingen – vergemål
- Foredrag Telemark fylkeslag – vergemål
- Møre- og Romsdal fylkeslag – BPA
- Haugesund lokallag – vergemål
- Vestfold, Buskerud og Telemark fylkeslag – vergemål
- SAFO sørøst, deltagere fra NFU, - vergemål

NFUs organisasjons- og ferieleir

Hver sommer møtes medlemmer med utviklingshemning til NFUs organisasjons- og ferieleir. Det gjennomføres flere kurs under leiruken, og tema som tas opp er fra NFUs prinsipper. Det tilrettelegges også for diverse kultur- og fritidsaktiviteter. Leiren ble arrangert 18. – 25. juli 2015, og deltakeravgiften var kr. 4 700. pr. person.

For å avvikle NFUs organisasjons- og ferieleir, er det nedsatt et leirstyre, jf. Pkt 3. NFUs administrasjon har som oppgave, blant annet å være leirstyrets sekretariat og forestår de administrative og økonomiske gjøremålene for gjennomføring av leiren.

Leirstyret har avholdt 3 styremøter, samt et møte i etterkant av leiren for oppsummering og evaluering. Erfaringsutvekslinger og vurderinger om leirens ramme og innhold er først og fremst på styrets agenda. Leirstyret nedsetter en leder – og et hjelpekorps, som får ansvar for at leiren gjennomføres til beste for deltakerne.

Antall deltakere på leiren var på det meste totalt 150 deltagere, 96 deltakere, 26 ledsagere, 19 husledere samt 9 hjelpere.

Tema for årets leir ble knyttet opp til NFUs prinsipp 9 – «Mennesker med utviklingshemning har rett til å delta i alminnelig kultur- og fritidsaktiviteter.»

Det ble avholdt 9 ulike kurstilbud – herunder to organisasjonskurs om Kommunevalg og om Tro og livssyn. Avholdte kurs knyttet til kultur og fritid var Teater, Dans, Sang og musikk, Fotball, Boccia, Sosiale medier og Friluftsliv.

På bakgrunn av tilbakemeldingene fra deltagerne, ser Leirstyret at kursaktivitet kombinert med sosiale aktiviteter fungerer godt. Deltagerne får muligheten til å øke sine kunnskaper og samtidig være en del av et sosialt fellesskap der ferieopplevelser er i fokus.

Organisasjonsleiren er kun for medlemmer. Leiren er derfor et viktig arrangement for å beholde medlemmer, fange opp tidligere medlemmer og for rekruttering av nye medlemmer. Gjennom leirstyrets annonsering og bekjentgjøring av organisasjonsleiren på NFUs hjemmeside og Facebook side, i medlemsbladet Samfunn for alle og på NAKUs hjemmeside, når vi også ut til ikke-medlemmer som tegner medlemskap i NFU for å delta på leir.

Kurs- og studiearbeid

Gjennom vårt medlemskap i Studieforbundet næring og samfunn, gis det støtte i form av tilskudd til kurs/studieringer. Dette gis i form av grunntilskudd, opplæringstilskudd samt tilretteleggingstilskudd. Studieforbundet har innført et søknads- og rapporteringssystem samt kursadministrasjonssystem, som NFU benytter. Søknads- og rapporteringssystemene er blitt enklere med disse endringer.

NFU sentralt har i løpet av 2015 innrapportert 270 studietimer, og mottatt tilskudd for tiltak på støtte for til sammen kr. 254.007.

Alle lagene har den samme muligheten. Av 19 fylkeslag har 7 fylkeslag benyttet denne ordningen, og 3 lokallag av 188. Fylkes- og lokallagene har totalt innrapportert 330 studietimer og mottatt til sammen kr. 558.258.

Totalt har NFU som organisasjon innrapportert 600 studietimer, og til sammen mottatt kr. 812.265.

Medlemskapet i Studieforbundet næring og samfunn gir også muligheten til gratis bruk av undervisningslokaler, der driftsutgiftene dekkes av det offentlige.

Landsstyret ser at det her er store muligheter for finansiering av aktiviteter som kurs og studieringer. Opplysninger om mulig finansiering ligger tilgjengelig på våre nettsider.

Som grunnlag for kurs- og studieringer har NFU utarbeidet kursmateriell som kan brukes.

Oversikt over dette ligger også tilgjengelig på våre nettsider.

Likepersonsarbeid

Det drives mye godt likepersonsarbeid i NFU. Våre tillitsvalgte har utstrakt kontakt med andre medlemmer i NFU, det deles mye informasjon, gode råd og ikke minst personlige erfaringer med andre som trenger det. Det arrangeres ulike kurs, samlinger og gode møteplasser som danner gode utgangspunkt for verdifullt likepersonsarbeid i våre lokal- og fylkeslag.

Etter innføringen av det nye regelverket om driftsstøtte til funksjonshemmedes organisasjoner i 2014, har NFU jobbet aktivt med å få etablert nye rutiner for dokumentasjon av alt likepersonsarbeid som utføres i organisasjonen. I søknaden om tilskudd for 2016, var 2015 det første grunnlagsåret hvor alle kriterier i regelverket skulle telle inn. Det har derfor i 2015 vært viktig å innhente dokumentasjon på alt reelt likepersonsarbeid som utføres i NFUs organisasjon. Dette har vist seg å være et krevende arbeid som det vil ta noe tid for hele organisasjonen å tilpasse seg.

Under vises en oversikt over dokumentert likepersonsarbeid i NFU for 2015.

- 411 ordinære likepersonsaktiviteter
- 16 arbeidsrettede likepersonsaktiviteter (arbeid/ opplæringsrelatert)
- 157 besøkstjenester
- 1336 registrerte likepersoner

8. Medlemskap

Nasjonale medlemskap

- **SAFO – Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner**
SAFO er en paraplyorganisasjon bestående nå av Foreningen Norges Døvblinde, Norges Handikapforbund og NFU. Gjennom SAFO arbeider NFU interessepolitisk.

NFU har gjennom 2015 vært representert med forbundsleder Jens Petter Gitlesen/ nestleder Bjug Ringstad og organisasjonssjef Tone Lill Hammerlund/ assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg.

For nærmere informasjon: www.safo.no

- **Atlas-alliansen**
I 2015 har generalsekretær Vibeke Seim-Haugen vært styremedlem i stiftelsen, mens forbundsleder Jens Petter Gitlesen har vært varamedlem.

For nærmere informasjon: www.atlas-alliansen.no

- **Menneskerettighetsalliansen**

NFU er tilsluttet Menneskerettighetsalliansen. Menneskerettsalliansen er en uavhengig allianse som arbeider for fulle menneskerettigheter for alle, ut fra det grunnleggende prinsippet at: Alle er like for loven og har uten noen form for forskjellsbehandling rett til lik beskyttelse av loven. Målet for Menneskerettsalliansen er at alle skal ha vern og samme grad av vern mot diskriminering i norsk lov, uansett diskrimineringsgrunnlag.

For nærmere informasjon: www.menneskerettsalliansen.no

- **Studieforbundet næring og samfunn (SNS)**

NFU er én av 60 medlemsorganisasjoner i SNS
Nestleder i NFU Bjug Ringstad, er nestleder i SNS

For nærmere informasjon: www.naeringogsamfunn.no

- **ExtraStiftelsen**

NFU er en av 31 medlemsorganisasjoner i ExtraStiftelsen

For nærmere informasjon: www.ekstrastiftelsen.no

- **Innsamlingsrådet**

For nærmere informasjon: www.innsamlingsradet.no/

- **Leser søker bok**

For nærmere informasjon: www.lesersokerbok.no

- **Pascal Norge**

For nærmere informasjon www.pascalnorge.no

9. Samarbeid

Nasjonalt samarbeid

- **NAKU - Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning**

Helsedirektoratet har oppnevnt en faggruppe i tilknytning til kompetansemiljøet. Faggruppen blir benyttet til faglig rådgivning i NAKU sitt arbeide. Medlem i faggruppen fra NFU er nestleder Bjug Ringstad med juridisk assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg som vara.

For nærmere informasjon: www.naku.no

- **FAGKONFERANSEN - Kriminalomsorgens utdanningscenter, Sentral fagenhet for tvungen omsorg, Kriminalomsorgen region nord og Trøndelag statsadvokatembeter.**

NFU har vært samarbeidspartner om den årlige konferansen som omhandler tvungen omsorg, hvor NFU også står som arrangør av konferansen. Juridisk assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg deltar fast i arbeidsgruppen som utarbeider og planlegger konferansen. NFU deltok i den årlige fagkonferansen ved sine juridiske rådgivere.

For nærmere informasjon: www.krus.no/no

- **FO – Fagforbundet for barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsarbeidere**

For nærmere informasjon: www.fo.no

- **Forum for barnekonvensjonen – forum hvor organisasjoner som jobber for barns rettigheter deltar.**

Forumet har 2 faste møter hvert år. I disse møtene har begge juristene hos NFU deltatt. Forumet har også et arbeidsutvalg som består av 4 organisasjoner fra forumet. NFU er en av disse fire organisasjonene. Juridisk rådgiver Kristine Vierli er NFUs deltager.

- **Statped**

Juridisk rådgiver Kristine Vierli har forelest om rettigheter på pilotsamlinger i forbindelse med «Vi sprenger grenser» -prosjektet, og hold innlegg om brukermedvirkning på Statpeds PPT-lederkonferanse.

- **Høyskolen i Oslo og Akershus og Steinerskolens høyskole.**

Juristene har i 2015 hatt undervisningstimer på Høyskolen i Oslo og Akershus og på Steinerskolens høyskole.

Internasjonalt samarbeid

Landsmøtet 2012 fastslo at NFU skal delta på de internasjonale arenaer som påvirker norsk politikk, og derved levekårene for personer med nedsatt funksjonsevne.

NFU er medlemmer i følgende nettverk og internasjonale organisasjoner:

- **NSR – Nordisk Samarbeidsråd**

Et nettverk bestående av søsterorganisasjoner fra Island, Færøyene, Sverige, Finland, Åland og Danmark.

NSR møtes to ganger i året for gjensidig erfaringsutveksling om interessepolitiske tema. Det utferdiges felles uttalelser til landenes myndigheter, der det er behov for dette. Møtene i 2015 er blitt avholdt på Åland og Finland.

NSR arbeider også opp mot våre internasjonale samarbeidspartnere Inclusion Europe og Inclusion International.

- **Inclusion International**

For nærmere informasjon: www.inclusion-international.org

- **Inclusion Europe**

For nærmere info: <http://www.inclusion-europe.org>

- **EPSA – Den europeiske plattformen for mennesker med utviklingshemning**

For nærmere informasjon: www.socialplatform.org

10. Representasjon i råd/utvalg i 2015 for NFU og gjennom SAFO

For NFU:

- Faggruppe for multifunksjonelle læremidler – i regi av Utdanningsdirektoratet – Ragna Langlo, pedagog og tidligere landsstyremedlem
- Referansegruppe om Revisjon av rundskrift IS-10/2004 om tvang og makt – i regi av Helsedirektoratet – assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg, NFUs administrasjon.
- Referansegruppe «Pilotprosjekt i rettspsykiatri» - i regi av Helsedirektoratet - Kristine Vierli, juridisk rådgiver, NFUs administrasjon
- Arbeidsgruppe - Workshop med brukerorganisasjonene om inkluderende skole – i regi av Utdanningsdirektoratet - Kristine Vierli, juridisk rådgiver, NFUs administrasjon.

- Referansegruppe om Ny veileder om pårørende i helse- og omsorgstjenesten – i regi av Helsedirektoratet – Alette Reinholdt, NFU Bærum lokallag.
- Rådgivende utvalg til forebyggingsenheten mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse – i regi av Nasjonal forebyggingsenhet, Sivilombudsmannen – assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg, NFUs administrasjon.
- Nasjonalt kompetansemiljø om utviklingshemning, representant i nasjonalt fagråd, Bjug Ringstad, nestleder NFU.
- Norges Idrettsforbund, Utvalg for mennesker med utviklingshemning, nestleder Bjug Ringstad, nestleder NFU

Gjennom SAFO:

- Referansegruppe om Finansiering og brukerbetalingsordninger for kommunenes pleie og omsorgstjenester – i regi av Helsedirektoratet, vara: Hedvig Ekberg, assisterende generalsekretær, NFUs administrasjon
- Arbeidsgruppe om utredning, avklaring og veiledningstjenester våre målgrupper – i regi av Arbeidsdirektoratet – vara: Kristine Vierli, juridisk rådgiver, NFUs administrasjon
- Utdanningsdirektoratets råd for likeverdig utdanning (URLU) – i regi av Utdanningsdirektoratet – Eirik Dahl, landsstyremedlem, NFUs landsstyre
- Referansegruppe til fagrapport om lindrende behandling – i regi av Helsedirektoratet – Siri Fuglem Berg, ressursperson Foreldrestøttetjenesten
- Forsøksordning «Statlig finansiering av omsorgstjenestene i kommunen2», i regi av Helsedirektoratet, styredeltagelse: Bjug Ringstad, kun noen møter. Prosjektgruppe – nasjonale kriterier: assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg
- Ekspertutvalg for driftstilskuddet – i regi av Barne- og familiedirektoratet – vara: Jens Petter Gitlesen, forbundsleder, NFUs landsstyre
- Arbeidsgruppe skyggerapportering CRPD, Sivilt samfunn, ass. generalsekretær Hedvig Ekberg.
- Nasjonal Samarbeidsgruppe for medisinsk og helsefaglig forskning (NSG) – Helse region vest – vara Bjug Ringstad, nestleder NFUs landsstyre
- Referansegruppe for kunnskapsoversikt over levekårene til funksjonshemmede – i regi av NTNU – Bjug Ringstad, nestleder, NFUs landsstyre
- Referansegruppe for Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring – NKLMH -Grete Müller, tidligere landsstyremedlem, NFUs landsstyre
- NAVs sentrale brukerutvalg – i regi av Arbeids- og velferdsdirektoratet – juridisk rådgiver Kristine Vierli, NFUs administrasjon
- Regional etisk komité-Vest – i regi av Kunnskapsdepartementet – vara: Else-Berit Ingvaldsen, lokallagsleder, NFU Bømlo lokallag.
- Nasjonalt brukerråd – i regi av Statped - Frid Tellefsen Svineng, vara: juridisk rådgiver Kristine Vierli, NFUs administrasjon

- Faglig samarbeidsråd for sammensatte lærevansker – i regi av Statped – Frid Tellefsen Svineng, landsstyremedlem, NFUs landsstyre
- Faglig referansegruppe for Nasjonal kompetansetjeneste for sjeldne og lite kjente diagnoser og funksjonshemninger – i regi av Helse-region Sør-Øst – Anna Solberg, vara: Siri Fuglem Berg, ressurspersoner Foreldrestøttetjenesten.
- Nasjonal Brukerrepresentant ved OUS – i regi av Helse-region Sør-Øst – Grete Müller, tidligere landsstyremedlem, NFUs landsstyre
- Referansegruppe for prosjekt «Bolig for velferd» - Husbanken - assisterende generalsekretær Hedvig Ekberg
- Brukerråd – tilgjengelighet – i regi av NRK – Jannicke Andresen, medlem NFU

Avgitte høringsuttalelser:

- Høring NOU 2015:2 Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø - Kunnskapsdepartementet
- Høring veileder om Samarbeid mellom helse- og omsorgstjenesten og utdanningssektor om barn og unge med habiliteringsbehov - Helsedirektoratet
- Høring om endringer i barnehageloven – Kunnskapsdepartementet
- Høring – NOU 2014:10 Skyldevne, sakkyndighet og samfunnsvern – Justis- og beredskapsdepartementet
- Høring - "Et NAV med muligheter. Bedre brukermøter, større handlingsrom og tettere på arbeidsmarkedet - Sluttrapport fra ekspertgruppen, april 2015" – Arbeids og sosialdepartementet
- Høring - "Forslag til forenklinger og endringer i regelverket om arbeidsmarkedstiltak" – Arbeids og sosialdepartementet
- Høring – NOU 2015:8 Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser – Kunnskapsdepartementet
- Høring – endring i opplæringsloven – Kunnskapsdepartementet
- Høring – forslag til endringer i reglene om rett til pleiepenger ved syke barn – Arbeids- og sosialdepartementet
- Høring – utredning av individ klageretten – Utenriksdepartementet
- Høring – Demensplan 2020 – Helse- og omsorgsdepartementet
- Høring – Tvang og makt, forskrift - Helsedirektoratet

11. NFUs administrasjon

Lokalisering

NFUs administrasjon er lokalisert på Youngstorget i Oslo.

Årsverk

Sysselsatte årsverk pr. 31.12.2015 er 11.

I oppstillingen er ikke medregnet forbundsleder, da forbundsleder er frikjøpt, men kostnadene i den forbindelse inngår i lønns- og personalkostnader.

Likestilling

I NFUs administrasjon er det innarbeidet en «policy» som tar sikte på at det ikke fremkommer forskjellsbehandling på grunn av kjønn. Av administrasjonens ansatte var det pr. 31.12. 2015, 2 menn og 10 kvinner. (Inklusive daglig leder SAFO).

Sykefravær

I NFUs administrasjon har sykefraværet i 2015 vært på 3,0 prosent. Dette er lavere enn fjorårets 5,1 prosent. En del av sykefraværet skyldes en langtidssykmelding (1,6 prosent).

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet regnes som godt.

Miljø

NFU har ikke aktiviteter som forurensar det ytre miljø.

NFU har innført kildesortering av avfallet i NFUs kontor.

Juridisk rådgivning/ rettshjelp

Hovedområdene for vår rettshjelp ligger innenfor menneskerettigheter, helse- og omsorg, herunder tvang og makt, opplæring, arbeid, bolig, trygd, vergemål, diskriminering og likestilling og forvaltningsrett. Gjennom vår rettshjelp ønsker vi å bidra til å sikre at personer med utviklingshemning får ivarett sine rettigheter; det vil si forsøke å utfylle gapet mellom formelle rettigheter og reell oppfyllelse av disse

Vi behandler ca 800 henvendelser og saker i året, uten kostnad for enkeltpersoner. Dette er et lavterskeltilbud som vi i 2015 har fått statlig støtte til gjennom Justisdepartementets budsjett.

12. Økonomi

Regnskap

Regnskapet gjelder NFU sentralt. Fylkes- og lokallag avgir egne regnskap.

NFUs solidaritetsarbeid, som finansieres gjennom prosjektmidler fra Atlas-alliansen, er synliggjort i regnskapet ved at prosjektmidler mottatt er inntektsført, samt at prosjektkostnader er utgiftsført. På denne måten synliggjøres NFUs totale omsetning, selv om NFU avleverer regnskap for disse midlene gjennom Atlas-alliansen.

NFUs internasjonale arbeid belastet NFUs totale regnskap med kr. 136 175.

Medlemskontingent føres som nettoinntekter, fratrukket refusjon til fylkes- og lokallag (52,5 prosent).

Øvrig inntekt i 2015 består av offentlige tilskudd på kr. 4 386 507, samt netto medlemskontingent til det sentrale leddet på kr. 1 674 240. NFUs andel av tippenøkkelen i 2015 utgjorde kr. 3 242 332.

Det er bokført i alt kr. 1 457 640 i annen driftsinntekt, herav innkommet arv og gaver på kr. 722 626.

Regnskapet er satt opp i henhold til gjeldende regnskapslov, og under forutsetning av fortsatt drift. Regnskapet 2015 er avsluttet med et årsresultat på kr. 815 960.

Det vises til regnskap med noter.

Landsstyret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av NFUs eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Oslo, 21. mai 2016

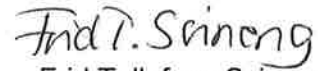
Jens Petter Gitlesen

Forbundsleder

Bjug Ringstad

Nestleder

Frid Tellefsen Svineng

Landsstyremedlem

Rigmor Hamnvik

Landsstyremedlem

Oscar Eide

Landsstyremedlem

Eirik Dahl

Landsstyremedlem

Lillian Sundsdal

Landsstyremedlem

Vibeke Seim-Haugen

Generalsekretær

Til generalforsamlingen i Norsk Forbund for Utviklingshemmede

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Norsk Forbund for utviklingshemmede, som viser et overskudd på kr 815 960. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og generalsekretærs ansvar for årsregnskapet

Styret og generalsekretær er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norsk Forbund for utviklingshemmede per 31. desember 2015, og av resultater for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon", mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 23. mai 2016
PricewaterhouseCoopers AS

Hans-Christian Berger
Statsautorisert revisor

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)**Resultatregnskap**

	Note	2015	2014	Avvik
DRIFTSINNEKTER				
Kontingenter (netto etter refusjon til lagene)		1 674 240	1 582 389	91 851
Annonser og abonnenter Samfunn for alle (SFA)		223 059	228 113	-5 054
Tilskudd offentlige (eks. Helse- og rehab.)	3	4 386 507	4 001 597	384 910
NFU's andel av likemannsmidler	3	-	67 956	-67 956
Deltakeravgift sommerleir, kurs, konferanser		1 147 162	1 238 815	-91 653
Andel Tippenøkkelen		3 242 332	3 242 332	-
Momskompensasjon		820 044	840 571	-20 527
Annen driftsinntekt	4	1 457 640	1 179 882	277 759
Tilskudd solidaritetsarbeid	12	7 463 999	6 759 413	704 586
Sum driftsinntekter		20 414 983	19 141 067	1 273 916
DRIFTSKOSTNADER				
Lønnskostnader m.m.	2	6 313 372	5 804 982	508 389
Trykkostnader SFA		256 552	376 896	-120 344
Salgsmateriell		34 402	45 983	-11 581
Lokalkostnader	5	947 734	1 135 364	-187 630
Inventar og utstyr		59 988	113 675	-53 687
Informasjon og kommunikasjon		170 117	199 411	-29 294
Nytt medlemssystem		-	260 625	-260 625
Vedlikehold lokaler og utstyr		2 734	11 099	-8 364
Honorarer	6	782 265	672 093	110 172
Kontorkostnader		845 048	712 869	132 178
Kontingent/medlemskap		179 994	191 112	-11 118
Telefon		91 245	74 755	16 490
Porto (inkl. Samfunn for alle (SFA))		409 530	395 661	13 869
Sommerleir		492 720	368 956	123 764
Reise, møte og oppholdskostnader	7	1 292 186	1 480 345	-188 159
Støtte til lag		-	108 566	-108 566
Møtekostnader		71 620	54 579	17 041
Bankkostnader		34 956	31 456	3 500
Andre driftskostnader		26 528	42 863	-16 335
Kostnader solidaritetsarbeid	12	7 600 174	7 167 321	432 852
Sum driftskostnader		19 611 164	19 248 612	362 553
DRIFTSRESULTAT		803 819	-107 544	911 363
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER				
Annen renteinntekt		27 552	98 037	-70 485
Verditap markedsbaserte finansielle omløpsmidler		14 135	15 170	-1 035
Annen rentekostnad		1 276	664	612
Netto finansposter		12 141	112 543	-100 403
ÅRSRESULTAT		815 960	4 998	810 962
DISPONERING AV ÅRSRESULTAT				
Overført til opptjent egenkapital		815 960	4 998	

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)

Eiendeler 31.12

	Note	2015	2014
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a fast eiendom		2 496 216	2 496 216
Inventar og utstyr		44 716	75 778
Sum varige driftsmidler	8	2 540 932	2 571 994
Sum anleggsmidler		2 540 932	2 571 994
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		101 018	320 702
Andre fordringer	10	1 727 483	376 476
Sum fordringer		1 828 502	697 178
Investeringer			
Markedsbaserte aksjer/aksjefond	9	112 120	109 120
Markedsbaserte obligasjons-/pengemarkedsfond	9	-	2 137 443
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1	4 272 831	2 581 009
Sum omløpsmidler		6 213 452	5 524 749
SUM EIENDELER		8 754 385	8 096 743

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU)**Egenkapital og gjeld 31.12**

	Note	2015	2014
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	13	5 799 257	5 794 260
Årets resultat		815 960	4 998
Sum opptjent egenkapital		6 615 217	5 799 258
Sum egenkapital		6 615 217	5 799 258
GJELD			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		70 662	237 861
Skyldig offentlige avgifter, feriepenger		633 155	1 453 885
Mottatt, ikke benyttede tilskudd		-	10 800
Annen kortsiktig gjeld	11	1 435 351	594 940
Sum kortsiktig gjeld		2 139 167	2 297 486
Sum gjeld		2 139 167	2 297 486
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		8 754 385	8 096 743

Oslo, 21. mai 2016

Jens Petter Gitlesen
Forbundsleder
Bjørg Ringstad
Nestleder
Frid Tellefsen Svineng
Landsstyremedlem
Eirik Dahl
Landsstyremedlem
Oscar Eide
Landsstyremedlem
Rigmor Hamnvik
Landsstyremedlem
Lillian Sundsdal
Landsstyremedlem
Vibeke Seim-Haugen
Generalsekretær

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

a) Driftsinntekter

Inntektsføring av tilskudd skjer ved benyttelse av tildelte midler.

b) Omløpsmidler/Kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

c) Anleggsmidler/Langsiktig gjeld

Anleggsmidler omfatter eiendeler bestemt til varig eie og bruk. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets økonomiske levetid (se note 8).

d) Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Note 1 Bundne midler

Av balanseposten bankinnskudd og kontanter er kroner 307 078,- bundet i skattetrekksmidler, og kroner 261 360,- er innestående på depositumskonto. Totalt kroner 568 438,-.

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelse til daglig leder m.v.

Lønnskostnader	2015	2014
Lønninger	4 429 431	4 044 671
Tapt arbeidsfortjenest, tillitsvalgte	0	0
Arbeidsgiveravgift	926 012	863 862
Personalkostnader	933 619	870 391
Andre personalkostnader	24 310	26 058
Sum	6 313 372	5 804 982

Lønn for solidaritetsarbeidet til NFU føres i et eget regnskap. Det var 11 sysselsatte årsverk i NFU's administrasjon pr. 31.12.2015. Dette er en reduksjon på 1 årsverk fra året før. NFU's ansatte har en innskuddsbasert tjenestepensjonsordning via Storebrand Livsforsikring.

Ytelse til ledende personer i 2015	Forbundsleder	Gen.sekr.
Lønn	628 352	639 179
Pensjonsutgifter	28 560	67 152
Andre godtgjørelser	4 392	4 392

Betalt til revisor	2015	2014
Kostnadsført revisjonshonorar utgjør	67 645	135 214
Annen bistand (prosjektregnskaper, attestasjonsoppdrag)	71 475	110 125
Sum	139 120	245 339

Note 3 Tilskudd over statsbudsjettet

	2015	2014
Barne- ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), driftstilskudd	3 682 700	3 159 960
Særlige målgrupper, §19 og §24	0	87 137
Tilskudd helse- og rehabilitering (herav kr. 129 600 fra 2014)	907 200	0
- går til direkte utbetalinger 2015	-777 600	
Studieforbundet samfunn- og næring	254 007	0
Statens sivilrettsforvaltning	160 200	0
Bufdir, tilskudd til sommerleir	80 000	99 500
Bufdir, bedre levekår	0	375 000
Bufdir, levekårstiltak	0	75 000
Justis- og beredskapsdept., tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak	0	150 000
Utenriksdept., tilskudd til info om europeisk samarbeid	80 000	40 000
Andre tilskudd	0	15 000
Sum offentlige tilskudd	4 386 507	4 001 597
Likemannsmidler (Bufdir)	0	187 950
Fylkes- og lokallagenes andel	0	-119 994
Ubrukte midler, overført til neste år	0	0
NFU's andel	0	67 956
Totalt tildelte tilskudd	4 386 507	4 069 553

Note 4 Annen driftsinntekt

	2015	2014
Husleieinntekter	133 625	110 952
Arv/gave	722 626	640 908
Salg av informasjonsmateriell m.v.	44 287	54 949
Tilskudd fra fonds	143 658	139 494
Viderefakturering og diverse inntekter	191 687	174 819
Bingoinntekter	127 839	58 760
Andre tilskudd og inntekter	93 918	0
Totalt	1 457 640	1 179 882

Note 5 Lokalkostnader

	2015	2014
Husleie, kontor	809 013	993 874
Husleie, leilighet	30 396	33 601
Strøm	38 930	37 097
Renhold	52 938	59 037
Annen lokalkostnad	16 457	11 754
Totalt lokalkostnader	947 734	1 135 363

Note 6 Honorarer

	2015	2014
Regnskapstjeneste	473 532	326 832
Revisjonshonorar	139 120	245 339
Honorarer oppgavefri	50 300	59 734
Honorarer registrerte næringsdrivende	0	16 250
Honorarer oversettelser	0	23 938
Honorarer rekruttering	119 313	0
	782 265	672 093

Note 7 Reise-, møte- og oppholdskostnader

	2015	2014
Landsstyret	73 649	247 894
Aktiv i egen organisasjon	24 684	85 660
Ledersamling	239 889	178 734
Organisasjonsoppdrag	18 161	24 620
Nordisk samarbeidsråd	8 166	72 371
Sommerleir Tromøya/leirstyret, reisekostnader	61 883	60 372
Internasjonalt utvalg	4 048	14 374
Inclusion International/Incl. Europe	50 871	32 996
Fagkonferansen Tvungen omsorg	619 346	694 265
Samfunn for alle (SFA)	63 944	45 572
Diverse (korrigert for NFU Int.avd.)	102 889	-365
Reiseforsikring	24 657	23 853
	1 292 186	1 480 346

Note 8 Driftsmidler

	Kunst	Leilighet	IKT-utstyr	Inventar/ verktøy	Totalt
Anskaffelseskost 01.01	20 844	2 496 216	54 937	0	2 571 997
Tilgang	0	0	0		0
Avgang	0	0	0		0
Sum avskrivninger 01.01	0	0	0	0	0
Sum avskrivninger 31.12	0	0	31 062	0	31 062
Sum nedskrivninger 31.12	0	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12	20 844	2 496 216	23 875	0	2 540 935
Årets avskrivning	0	0	31 062	0	31 062
Avskrivningstid	ingen avskrivning	ingen avskrivning	3 år	5 år	

Note 9 Investeringer

Verdien av aksjefond og rentebærende papirer som er bokført som omløpsmidler er ihht. regnskapsloven bokført til virkelig verdi.

Aksjefond

	Kostpris	Markedsverdi
Banco Humanfond	56 110	109 120
	56 110	109 120

Rentebærende papirer

	Kostpris	Markedsverdi
Obligasjoner, Vestenfjeldske bykredittforening	3 000	3 000
	3 000	3 000

Note 10 Andre fordringer

Totalt beløp er kr. 1 724 937 - herav er kr. 988 064 fordringer som nasjonal avd. har mot hhv. NFU internasjonal avdeling, T. Bjerknes fond og NFU sine fylkes- og lokallag. Kr. 250 266 er fordring på SAFO, som leier kontor og får utført adm. tjenester av NFU. Kr. 371 144 er opptjente inntekter, og øvrig er diverse kundefordringer og fordringer på fond.

Note 11 Annen kortsiktig gjeld

Kto.	Kr.
Forskudd fra kunder	42 533
Gjeld til fylkeslag	74 794
Ubenyttede tilskudd	10 800
Skyldig lønn	21 723
Påløpne feriepenger	775 557
Påløpne kostnader	54 405
Differanse medl.system	35 548
T. Bjerknes fond	46 274
Avsetning møter, kurs	373 717
Sum annen korts. Gjeld	1 435 351

Note 12 Solidaritetsarbeid

Tilskudd til NFU's solidaritetsarbeid 2015:

Atlas-alliansen	kr.	0
NORAD	kr.	7 138 359
Utenriksdept. (ifm. Nepal - jordskjelv)	kr.	325 640
Sum tilskudd	kr.	7 463 999

Kostnadene tilknyttet solidaritetsarbeidet ble kr. 7 600 174

Dette inkluderer både prosjektkostnader og administrasjonskostnader.

Tilskuddene for 2015 dekker ikke alle administrasjonskostnadene, og en andel på kr. 136 175 må dekkes av NFU's nasjonale midler.

NFU hadde i 2015 solidaritetsarbeid i følgende land;

Nepal, Malawi, Zambia (sammen med NHF) og Zanzibar.

I tillegg hadde vi et regionalt prosjekt i Afrika - Inclusion Africa.

Note 13 Egenkapital

IB Egenkapital 1.1.2015:	kr.	5 799 258
Årets resultat:	kr.	815 960
UB Egenkapital 31.12.2015	kr.	6 615 218